

NOTA Integraal Jeugdbeleid gemeente Renkum

Deel 2: Bijlagen

Vastgesteld in de raad van 2 november 2011

Gemeente Renkum

Nota
Integraal jeugdbeleid
gemeente Renkum

Deel 2: bijlagen

Vastgesteld in de raad van 2 november 2011

Inhoud

1. Samenvatting rapportage Lokale jeugdspiegel.	3
2. Samenvatting van belangrijkste resultaten van de E-MOVO 2007 in de gemeente Renkum	5
3. Resultaten van de inventarisatie en de interviews jongereneditie	7
4. Overzicht van de voorzieningen	14
5. Overzicht van relevante beleidsdocumenten	15
6. Kindermonitor HGM 2009 deel Renkum Samenvatting en aanbevelingen.....	16
7. Samenvatting en conclusies Overbelaste Jongeren	19
8. Voorbeeld van resultaatindicatoren	23
9. Startnotitie Integraal jeugdbeleid- en jongerenbeleid	26
10 Voorstel aan raad nota jeugd- en jongerenbeleid	

1 Samenvatting rapportage Lokale jeugdspiegel¹

In Renkum is het aantal jongeren in de leeftijdsklasse 0 tot 25 jaar tussen 2000 en 2010 met 1,5% afgenomen en bedraagt nu 8.025 personen. In de VGGM regio nam het aantal jongeren echter toe, evenals in Provincie Gelderland.

In 2009 was beduidend meer dan de helft van de moeders in Gemeente Renkum die voor het eerst een kind kregen 30 jaar of ouder. Het aandeel van moeders ouder dan 30 jaar is groter dan in VGGM regio en Provincie Gelderland. De meeste moeders vallen binnen de onderstaande leeftijdsklassen:

- leeftijd 25 – 30 jaar: 24,3%
- leeftijd 30 – 35 jaar: 44,9%
- leeftijd 35 – 40 jaar: 15,9%

Kinderen in specifieke gezinssituaties

Het aandeel van kinderen dat in de Gemeente Renkum betrokken is bij een echtscheiding is hoger dan in VGGM regio. Daarnaast woont in 2007 4,2% van de kinderen in Renkum in een bijstandsgesin, tegenover 5,3% in de VGGM regio en 4,3% in Provincie Gelderland. Verder loopt 7,7% van de jongeren in Gemeente Renkum het risico om in armoede op te groeien, hetgeen minder is dan in de VGGM regio. Tenslotte wonen er in Gemeente Renkum ongeveer evenveel eenoudergezinnen als in de VGGM regio. In Gemeente Renkum woont 11,3% van de kinderen bij één van beide ouders, tegenover 10,9% in de VGGM regio en 10,3% in Provincie Gelderland.

Samenstelling huishoudens met kinderen

De samenstelling van huishoudens met kinderen in Renkum komt in grote lijnen overeen met die in VGGM regio. Ditzelfde geldt als men Gemeente Renkum vergelijkt met Provincie Gelderland.

Groene druk

De groene druk is de verhouding tussen het aantal jongeren van 0 tot 20 jaar en het aantal mensen tussen de 20 en 65 jaar. Wonen er in verhouding tot het aantal 20- tot 65-jarigen veel 0- tot 20-jarigen in een regio, dan is er sprake van een hoge groene druk. De groene druk in Gemeente Renkum ligt lager dan in VGGM regio en Provincie Gelderland. In Gemeente Renkum is de groene druk tussen 2000 en 2010 toegenomen. In dezelfde periode bleef de groene druk nagenoeg gelijk in VGGM regio en bleef deze hetzelfde in Provincie Gelderland.

Preventieve gezondheidszorg²

In Renkum ontvangt 94,3% van de zuigelingen preventieve gezondheidszorg. Dit percentage ligt onder het Nederlands gemiddelde van 95%. In VGGM regio ligt het aandeel van preventieve gezondheidszorg voor zuigelingen lager dan in Gemeente Renkum, in Provincie Gelderland is dit percentage ongeveer gelijk.

Onderwijs³

Het aantal leerlingen in Gemeente Renkum heeft zich tussen 2005 en 2009 voor de vier grootste onderwijstypen niet hetzelfde ontwikkeld. Het aantal scholieren in het basisonderwijs is in deze periode met 1% afgenomen. Tegelijkertijd groeide het aantal scholieren in het voorgezet onderwijs met 6%, nam het aantal mbo-leerlingen toe met 6% en is ook het aantal leerlingen in het hoger onderwijs met 26% gestegen.

¹ Databank jeugd en gezin

² Bron: RIVM, CBS bevolkingsstatistiek

³ Bron: CBS Onderwijsstatistieken, bewerking ABF Research

In Gemeente Renkum volgen meer leerlingen een vwo opleiding dan in VGGM. Daarnaast volgen minder jongeren een opleiding aan het vmbo-bk . Een vergelijking met Provincie Gelderland toont een zelfde beeld.

In 2008 slaagden 280 leerlingen uit Gemeente Renkum voor hun examen aan het voortgezet onderwijs. Van deze leerlingen behaalde 42% een vmbo diploma, 29% een havo diploma en 29% ontving een vwo diploma. In vergelijking met VGGM regio kent de gemeente Gemeente Renkum naar verhouding minder leerlingen die een vmbo diploma hebben gehaald, meer jongeren met een havo diploma en meer leerlingen die geslaagd zijn voor het vwo. Ten opzichte van Provincie Gelderland zijn er relatief weinig leerlingen die met een vmbo diploma van de middelbare school gegaan, meer jongeren die slagen voor de havo en relatief veel leerlingen die een vwo diploma hebben behaald.

Naast de leerlingen die een diploma behaalden aan het voortgezet onderwijs, waren er in 2008 220 leerlingen uit Gemeente Renkum die een diploma hebben behaald aan een vervolgopleiding. Van deze jongeren behaalde 78,1% een mbo diploma, 15,3% een hbo diploma en 6,5% ronde een universitaire opleiding af. In vergelijking met VGGM regio kent de gemeente naar verhouding meer leerlingen die een mbo diploma hebben gehaald, minder jongeren met een hbo diploma en minder leerlingen die zijn afgestudeerd aan de universiteit. Als men Gemeente Renkum vergelijkt met Provincie Gelderland dan blijken er in 2008 meer scholieren geslaagd te zijn voor hun mbo diploma, minder jongeren met een hbo diploma te hebben behaald en minder jongeren in het bezit te zijn gekomen van een universitaire titel.

Ontwikkeling voortijdig schoolverlaters⁴

In 2004 waren er in Gemeente Renkum 100 jongeren die zonder diploma van school gingen, oftewel 4,8% van de jongeren tussen de 12 en 25 jaar oud. Vier jaar later is het aantal voortijdig schoolverlaters afgenomen tot 3,6% van deze leeftijdsgroep. In dezelfde periode daalde de voortijdige schooluitval in VGGM regio en Provincie Gelderland.

Achterstandsleerlingen⁵ naar gewicht

In 2009 behoort 3,7% van de kinderen in het basisonderwijs tot de groep achterstandsleerlingen met een gewicht van 0,3. Deze groep leerlingen is naar verhouding kleiner dan in VGGM regio en Provincie Gelderland. Daarnaast is 2,7% van de basisscholieren een achterstandsleerling met een gewicht van 1,2, dit percentage is in beide vergelijkingsgebieden hoger.

Werkzoekenden en uitkeringen⁶

In Gemeente Renkum is het aantal jongeren tussen de 15 en 23, dat in 2010 als werkzoekend ingeschreven staat bij het UWV, gelijk aan de VGGM regio en iets lager dan dat van de Provincie Gelderland. Zo is in 2010 1,4% van de jongeren in de Gemeente Renkum op zoek naar een baan, tegenover en 1,6% in Provincie Gelderland.

In 2009 ligt het aandeel jongeren met een WW of WWB uitkering met 0,8% boven het niveau in VGGM en onder dat van Provincie Gelderland. Tenslotte heeft 8,7% van de jongeren in 2009 een Wajong uitkering, tegenover 4,7% in VGGM regio en 4,6% in Provincie Gelderland.

⁴ Bron: CBS Onderwijsstatistieken

⁵ Bron: CBS Onderwijsstatistieken, bewerking ABF Research

⁶ Bron: CBS SSB, UWV WERKbedrijf, bewerking ABF Research

2 Samenvatting van belangrijkste resultaten van de E-MOVO 2007 in de gemeente Renkum

*Hulpverlening Gelderland Midden, Sector Volksgezondheid / GGD, Stafbureau VGZ
Arnhem, september 2008*

De in deze rapportage gepresenteerde resultaten geven inzicht in de huidige gezondheidstoestand van de jongeren. De leefstijl van jongeren is iets verbeterd, sinds E-MOVO 2003, maar voldoet nog niet aan de norm voor gezond gedrag. Door gezond gedrag te stimuleren op jeugdige leeftijd is veel gezondheidswinst te behalen voor jongeren in het heden én in de toekomst. Gezondheidsbevordering heeft meer effect als er goede afstemming is tussen de doelgroep en het doel, als er draagvlak is in de gemeente en als voorlichting wordt herhaald. Het is belangrijk om een weloverwogen keuze te maken voor specifieke gezondheidsonderwerpen.

Een effectieve combinatie van preventieproducten vraagt om samenwerking tussen (preventieve) instellingen, maar ook om participatie van de doelgroep. Daarnaast is samenwerking tussen de verschillende beleidssectoren binnen een gemeente essentieel (integraal beleid).

Gezondheid en welzijn

De meeste jongeren in de gemeente Renkum zijn tevreden over hun eigen gezondheid, maar toch zitten veel jongeren niet lekker in hun vel. Bij **9%** van de jongeren is sprake van psychosociale problematiek (SDQ) en **12%** heeft depressieve gevoelens.

Beweging, voeding en overgewicht

Hoewel de leefstijl sinds 2003 iets lijkt verbeterd, beweegt **13%** nog te weinig en zijn de voedingsgewoonten (ontbijtgewoonten, groente- en fruitconsumptie nog niet optimaal.

Op basis van de opgegeven gegevens van lengte en gewicht heeft **7%** van de Renkumse leerlingen overgewicht.

Genotmiddelen

Vier op de tien leerlingen hebben recent (afgelopen 4 weken) alcohol gebruikt. Sinds 2003 is het drinkgedrag onder Renkumse leerlingen verbeterd. Minder leerlingen hebben recent alcohol gebruikt, minder leerlingen gebruiken overmatig alcohol (binge-drinken) en minder leerlingen zijn dronken of aangeschoten geweest.

6% van de jongeren rookt dagelijks. In de vier weken voorafgaand aan het onderzoek heeft **4%** softdrugs gebruikt.

Seksualiteit

Vergeleken met de regio Gelderland Midden hebben minder leerlingen ervaring met geslachtsgemeenschap. Van de leerlingen die wel ervaring hebben is driekwart niet voldoende beschermd tegen seksueel overdraagbare aandoeningen. Homoseksualiteit wordt in Renkum meer geaccepteerd dan in de regio Gelderland Midden.

Sociale omgeving

In de gemeente Renkum is **13%** van de jongeren allochtoon (CBS). De meeste jongeren hebben het thuis naar hun zin en een op de tien woont in een eenoudergezin.

Een kwart van de jongeren zit meer dan 15 uur per week privé (niet voor school) op internet. **7%** gaat langer door dan ze eigenlijk willen en kan verslaafd genoemd worden.

Overzicht van de belangrijkste resultaten (%)

ONDERWERP	Totaal gemeente			Regio HGM
	ruw ⁷ 2007	Gestand. ⁸ 2007	Gestand. 2003	Gestand. 2007
ACHTERGRONDKENMERKEN				
Is van niet-Nederlandse herkomst	13	13	14	17
Rekent zichzelf tot een geloof	28	28	24	49
GEZONDHEID EN WELZIJN				
Vindt eigen gezondheid niet zo best of slecht	2	2		3
Bezoekt niet ieder jaar de tandarts	3	4		2
Is psychisch ongezond (MHI-5)	17	21	16	19
Is psychosociaal ongezond (SDQ)	9	13		14
Heeft depressieve gevoelens	12	16		15
Is gepest op school in afgelopen drie maanden	15	15		14
Heeft gepest op school in de afgelopen drie maanden	24	24		24
Is digitaal gepest in afgelopen half jaar	7	8		8
Is ooit geestelijk mishandeld	18	17	22	18
Is ooit lichamelijk mishandeld	6	6	12	6
Heeft ooit negatieve seksuele ervaring gehad	6	7	6	9
BEWEGING, VOEDING EN OVERGEWICHT				
Beweegt minder dan zeven uur per week	13	15	19	20
Is lid van sportclub of – vereniging	75	71	76	67
Ontbijt minder dan vijf keer per week	13	16	26	19
Eet niet dagelijks groente	59	58	59	65
Eet niet dagelijks fruit	64	65	64	66
Heeft (ernstig) overgewicht	7	8	7	8
GENOTMIDDELEN				
Rookt dagelijks	6	9	11	9
Heeft in de afgelopen vier weken alcohol gedronken	41	51	65	48
Is binge-drinker (vijf glazen of meer op één avond)	22	30	46	34
Is in afgelopen vier weken dronken of aangeschoten geweest	11	16	28	19
Heeft in afgelopen vier weken softdrugs gebruikt	4	7	6	7
Heeft in afgelopen vier weken harddrugs gebruikt	2	3	0	2
SEKSUALITEIT				
Heeft ervaring met geslachtsgemeenschap	8	13	14	18
Vrijt niet altijd met condoom (alle leerlingen)	6	8	5	8
Vindt homoseksualiteit heel raar of verkeerd	13	13	11	20
SOCIALE OMGEVING, VRIJE TIJD EN VEILIGHEID				
Komt uit een eenoudergezin	10	9	9	10
Vindt het thuis (helemaal) niet leuk	8	11	12	8
Vindt het niet leuk of vreselijk op school	9	10	8	10
Meer dan 15 uur per week privé internetten	26	28		30
Voelt zich overdag weleens onveilig	5	7		6
Voelt zich 's avonds of 's nachts weleens onveilig	18	21		19

⁷ De ruwe cijfers hebben betrekking op de jongeren in Renkum die in 2007 hebben deelgenomen aan E-MOVO.

⁸ De resultaten worden beïnvloed door de verdeling van de leerlingen over de klassen (klas 2 en klas 4) en over de opleidingsniveaus (VMBO en HAVO/VWO). Om de cijfers van Renkum te kunnen vergelijken met gegevens over Renkum in 2003 en gegevens over jongeren in de regio Gelderland Midden, zijn kolommen met gestandaardiseerde gegevens weergegeven. In deze kolommen speelt vertekening door de verdeling van de jongeren over klassen en opleidingsniveaus geen rol meer.

3 Resultaten van inventarisatie en interviews

1. **Bijeenkomst met vertegenwoordigers van instellingen en maatschappelijke organisaties juni 2011**

Aan de deelnemers is gevraagd acties of ontwikkelpunten te noemen op de thema's: elkaar ontmoeten, gezond leven en meedoen. Hieronder een opsomming van de acties of ontwikkelpunten naar thema en leeftijdsgroep.

0 tot 10 jaar

Het CJG moet inzetten op:

- leerkrachten leren beter problemen te signaleren, ook voordat het kind besproken wordt in een zorgoverleg/ zorgstructuur.
- lijkfelijk aanwezig zijn op school en daar voorlichting geven over ondermeer signaalgedrag.

Elkaar ontmoeten

- ontwikkelen van spelletjes die de persoonlijke ontwikkeling stimuleren,
- kinderspeelmiddag in Doorwerth uitvoeren met behulp van vrijwilligers en stagiaires en verenigingen,
- outreachend werken, in de wijk aanwezig zijn,
- signaalfunctie kwetsbare jeugd in stand houden/verbeteren,
- samenwerken met ouders en verbinding bevorderen met het gezinssysteem,
- verbinding maken tussen bso en sportverenigingen,
- verbinding maken tussen alle scholen,
- speelvoorzieningen (ook overdekt) verbeteren of ontwikkelen,
- meer aandacht voor het jeugdsportfonds,
- mensen ondersteunen om elkaar te ontmoeten,
- tieneropvang ontwikkelen.

Gezond leven

- bewegen en sport stimuleren,
- voorlichting geven op scholen over bewegen en sport,
- verbinding maken tussen sportverenigingen en andere organisaties die een aanbod bieden voor de jeugd.

Meedoen

- mogelijk maken dat iedereen mee kan doen, ook financieel,
- multi-toegankelijkheid van voorzieningen verbeteren, niet alleen de school maar ook sportcomplexen,
- maatjes/coach project binnen sportclubs ontwikkelen, vrijwilliger ondersteunt bij participatie sportclub of vereniging.

10 tot 17 jaar

Elkaar ontmoeten

- samen met ouders, jongeren en vrijwilligers laagdrempelige ontmoeten realiseren:
- op locatie in de wijk,
- voor 10 tot 15 jarigen,
- activiteit die aansluiten bij hun interesse,
- tieneropvang ontwikkelen onder andere in samenwerking met sportclubs, en met huiswerkbegeleiding,
- afstemming tussen organisaties bij implementatie van projecten of nieuwe aanpak,
- activeren van de jeugd vanaf 13 jaar die niet meedoet. Daarbij naar de jeugd toegaan, wijkgericht aanpakken en activiteiten vanuit de verenigingen aanbieden.

Gezond leven

- organisatie moeten samenwerken, en jongeren betrekken bij het opzetten van activiteiten,
- sportverenigingen en scouting kunnen daarbij een belangrijke rol spelen,
- scholen kunnen bijdragen door een gezonde lunch aan te bieden,
- jongerenwerk kan bijdragen door concrete activiteiten en het sportbuurtwerk,
- stevig inzetten op activiteiten alcohol en drugspreventie,
- verbetering samenwerking tussen jongerenwerker en hulpverlener,
- activiteiten op het gebied van gezond leven meer planmatig en in samenwerking met de scholen aanbieden.

Meedoen

- organisatie moeten samenwerken en verbinding zoeken met kracht in de woon- en leefomgeving van de jongeren,
- jongeren moeten betrokken worden bij het opzetten van activiteiten,
- er moet aandacht besteedt worden aan hoe je kinderen in kaart brengt,
- er moet meer aandacht en begeleiding zijn voor opleiding of schoolkeuze.

17 - 23 (27) jaar

Elkaar ontmoeten

- hieraan aan besteden op scholen en sportclubs,
- op straat jongeren aanspreken en vertrouwen opbouwen.

Gezond leven

- ondersteuning bieden bij zelfstandig wonen,
- speciale zorg bieden voor ex jeugdzorgcliënten,
- aansluiting tussen jeugdzorg en volwassenenzorg verbeteren,
- ontwikkeling van talenten stimuleren,
- initiatieven bundelen,
- sport faciliteiten verbeteren,
- beleid ontwikkelen op een combinatie van sport, welzijn en zorg.

Meedoen

- ondersteunen en faciliteren,
- inzetten op de talenten van jongeren,
- aandacht voor de aansluiting van de startkwalificatie op de arbeidsmarkt,
- sportnota ontwikkelen die ruimte biedt aan initiatieven van jongeren

Ouders en opvoeders

Elkaar ontmoeten

- CJG moet moeilijk bereikbare ouders actief benaderen,
- sleutelfiguren in de wijk benutten om samen met ouders de opvoedkwaliteiten te verbeteren,
- scholen multifunctioneel maken,
- KDV en PSZ integreren in de school.

Gezond leven

- afspraken maken over voorlichting met betrekking tot gezonde voeding,
- afspraken maken over beperken van alcohol gebruik in kantines,
- aandacht voor voorbeeld functie van scholen en sportkantines,
- teamsport bij ouders stimuleren,
- verbinden maken tussen mensen van uit het principe: sterk verbinden met zwak,
- Inzetten op het tot stand komen van duurzame ontmoeting tussen ouders. Dit vraagt structuur en lange adem,
- positieve insteek kiezen en werken vanuit vertrouwen en gericht op ondersteuning.

Meedoen

- wijkgerichte aanpakken en het actief opzoeken van mensen,
- ook basisscholen moeten zich meer naar buiten richten,
- ouders bewust maken van het (wan) gedrag van hun kinderen,
- vrijwilligerswerk stimuleren,
- ontmoeting tussen professionals stimuleren door het organiseren van uitwisseling of themabijeenkomsten.

2. Opmerkingen LEA directeurenoverleg juni 2011

- Eens met de visie en kanteling naar positief jeugdbeleid.
- Uitwerking van de beleidsonderdelen moet niet dwingend zijn, maar in overleg met de scholen vormgegeven worden.
- Het is de vraag waar de gemeente het geld vindt voor bijvoorbeeld de speelvoorzieningen in de wijken.
- Het streven om scholen een bredere maatschappelijke functie te geven is in Renkum een gepasseerd station. In het MultiFunctioneelCentrum is alle zorg en welzijn bijeengebracht.

3. Resultaten Pizzaoverleg met jongeren juni 2011

Besproken thema's: gezond leven, iets voor een ander doen, elkaar ontmoeten, als je ergens mee zit,

Gezond leven

Woordenstorm:

sport, goed eten, welzijn, ontspanning, meditatie, gelukkig zijn, minder roken, buiten zijn, geen stress, slapen, minder alcohol gebruiken, minder zoetstoffen gebruiken, minder vet gebruiken, tevreden zijn, gewichtsbeheersing, hygiëne.

Gesprek:

- Gelukkig zijn is het belangrijkste.
- Van sport kun je gelukkig worden.
- Stress is een belangrijke oorzaak van roken.
- Als je vet wilt eten doe je het toch!

Acties:

- Sportverenigingen zouden meer PR kunnen voeren en moeten laagdrempeliger worden.
- Huiswerk zou beter gedoceerd moeten worden, waardoor jongeren ook tijd hebben om te sporten.
- Je zou huiswerk maken aan de schooltijd moeten verbinden. Als je dan om 17.00 uur uit school komt ben je ook echt vrij.
- Misschien heeft al dan niet sporten met de opvoeding te maken, en zou je daar dus aandacht aan moeten besteden.
- Als het aanbod in bijvoorbeeld schoolkantines veranderd kiezen jongeren wel voor gezond. De prijs voor gezond eten moet dan wel niet hoger zijn dan die voor niet gezonde snacks.
- Op mijn school zijn pas na 14.00 uur snacks beschikbaar. Daarom nemen nu veel mensen gezonde happen.
- De afstand tussen school en bijvoorbeeld winkelcentrum bepaald ook wat leerlingen eten als lunch. Op mijn school mogen leerlingen van klas 1 en 2 niet van het schoolplein af.

Iets voor een ander doen

Wordenstorm

vrijwilligerswerk, gunst, mantelzorg, uit liefde, jongerenwerk, Maatschappelijke stage, er samen beter van worden, is fijn, voldoening, wordt er zelf gelukkig van, scouting, goeie doelen, er niks voor terugkrijgen.

Gesprek:

- Jongeren vinden iets doen voor andere belangrijk.
- Jongeren hebben er geen tijd voor.
- Als je ergens kunt gaan kijken wat je kunt doen, zou ik als ik tijd heb wel iets willen doen.
- Ik heb weinig geld dus als ik werk wil ik er liever geld voor hebben.
- Vrijwilligerswerk is iets voor oudere mensen met een baan.
- Maatschappelijke stage werkt oriënterend op onbekende activiteiten of leefwerelden.
- Ik lap al de ramen van mijn oma.
- Ik doe wel eens een klusje voor familie of burens.
- Als het iets kleins (kortdurend) is wil ik het wel doen.
- Maatschappelijke stagiaires moeten wel iets aardigs te doen krijgen en niet alleen de rotklussen.
- Mas is een goed idee, bovendien krijgen we er tijd voor.

Observatie:

- Informele hulp zien de jongeren niet als vrijwilligerswerk.

Acties:

- Voorlichting geven over mogelijkheden voor vrijwilligerswerk of maatschappelijke stages.
- Sportverenigingen moeten meer op vraag en mogelijkheden van jongeren gerichte vrijwilligersmogelijkheden bieden.

Elkaar ontmoeten

Woordenstorm:

JOP, jongerenwerk, uitgaan, hangen, chillen, sport, jongerencentrum, verjaardagen, school, activiteiten, scouting, evenementen, bijeenkomsten, gezelligheid.

Gesprek:

- Sociale media is géén ontmoeten, het is een middel. Via de sociale media spreek je af om elkaar te ontmoeten..
- Je ontmoet bij voorkeur jongeren die zijn zo als jij. Bij grote evenementen is dat niet belangrijk.
- We missen geen ontmoetingsmogelijkheden en zijn tevreden over de mogelijkheden die er zijn. Er zou alleen beter reclame gemaakt kunnen worden voor activiteiten en evenementen.
- Informele sportplekken worden wel gemist.

Als je ergens mee zit

Woordenstorm:

vertrouwenspersoon, iemand die luistert.

Gesprek:

- Ik zou naar vriendin, moeder of bekende gaan.
- Een vertrouwenspersoon moet goed kunnen luisteren en niet meteen met hulp of advies aankomen.
- Via internet je probleem neerleggen is prima. Je kunt dat anoniem en vanuit bijvoorbeeld je kamer doen.
- Via mentor een afspraak maken met een vertrouwenspersoon wordt niet als belemmering gezien.
- Je gaat niet zo gauw met je problemen naar iemand op school
- Ik weet wel waar ik heen moet als ik vragen of problemen heb.
- Afhankelijk van het probleem zoek ik iemand die kan luisteren, helpen, adviseren.
- Je moet vooral vertrouwen hebben in de persoon waar je naar toe gaat.
- Vertrouwheid is ook belangrijk, je wilt niet ook je hele levensverhaal nog eens vertellen.

Alle thema's

Door de jongerenwerkers wordt opgemerkt:

- Je moet jongeren verleiden om aan dit soort activiteiten deel te nemen en dat lukt niet met bijvoorbeeld een salade, wel met pizza.
- Goede bereikbaarheid van hulp en advies, voorkeur 24 x 7 is belangrijk
- AMW is niet laagdrempelige hulp en te veel oplossingsgericht.

4. Interne ambtelijke bijeenkomst

Concrete doelen die in het beleidsvoorbereidende traject zijn geformuleerd.

Voor de leeftijdsgroep 0 tot 10 jarigen:

- Iedere school pestvrij; de gemeente stimuleert scholen tot gebruik van programma's hiervoor
- Denominatiegrenzen tussen scholen overbruggen; de gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen
- 100% van de kinderen tussen 2,5 en 4 jaar neemt deel aan een integrale (geharmoniseerde) kinderopvang of PSZ met een erkend VVE-programma
- Scholen vormen een integraal onderdeel van de lokale samenleving. Schoolgebouwen worden ook gebruikt voor andere maatschappelijke doelen. Bijvoorbeeld voor Buitenschoolse Opvang. De gemeente heeft de regierol en werkt intern samen om met het accommodatiebeleid een gedifferentieerd aanbod te ontwikkelen.

-
- Er zijn in Renkum voor ieder kind speelplekken met uitdaging (natuurlijk spelen) op wijkniveau waar kinderen kind kunnen zijn, en die goed (veilig) toegankelijk zijn

Voor de leeftijdsgroep 10 tot 17 jarigen:

- Er vindt zorgoverdracht tussen onderwijs – verenigingen plaats bij zorgleerlingen. Om te voorkomen dat kinderen een stigma van zorg meenemen naar een ander leefgebied, kunnen beroepskrachten en vrijwilligers toe gerust worden om te gaan met ‘ander’ gedrag
- Ieder dorp heeft een ‘inloop’ voor jongeren. In welke vorm en met welk doel zal op maat moeten worden geformuleerd. De gemeente faciliteert een plek voor vrijetijdsbesteding.
- Bewegen wordt gestimuleerd. Sportvoorzieningen zijn toegankelijk voor jongeren en luisteren naar jongeren. De gemeente stimuleert sportverenigingen om ook met nieuw aanbod te komen voor jongeren en meer vraaggericht te werken.
- De gemeente wil de toerusting, deskundigheidsbevordering en begeleiding van het vrijwillige kader stimuleren en faciliteren.
- De gemeente stimuleert de voorlichting over een gezonde leefstijl voor jongeren maar zeker ook voor ouders. Er is blijvende aandacht voor alcohol en drugspreventie.
- Er is een op de behoefte en bij de stijl van jongeren aangepaste informatie en adviesfunctie gerealiseerd.
- De gemeente stimuleert een doorgaande leerlijn en het positief benaderen van jongeren; jongeren moeten kansen kunnen pakken vanuit een eigen motivatie. Dat betekent dat de overgangen van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs en aansluitend naar MBO, HBO en WO goed begeleid worden. Voor een positieve insteek wil de gemeente Renkum meer inzetten op talentontwikkeling in plaats van alleen op het behalen van een diploma of startkwalificatie. Dit vereist ook een goed beeld van de aansluiting leerplicht en werk/leeraanbod. Daarnaast wil de gemeente een getrouw beeld van de schooltrajecten van alle jongeren. Hiervoor worden afspraken met de scholen gemaakt over het soort informatie die hiervoor nodig is.
- De RMC-functie is verbeterd.
- Vanuit de visie dat talenten ontwikkelen belangrijker is dan formele diploma's wordt een positiever beeld nagestreefd van praktijkonderwijs.
- Maatschappelijke stage worden gestimuleerd als opstap voor jongeren naar vrijwillige inzet.

Voor de leeftijdsgroep 17 tot 23 (27) jarigen:

- Zijn de voorzieningen uit de Wet Werken naar vermogen waar nodig voor iedereen beschikbaar
- Wordt zoveel mogelijk jongeren zicht op werk of stage geboden. De gemeente werkt hiervoor samen met werkgevers en maatschappelijke partners.
- Hebben alle jongeren de mogelijkheid om te sporten. De gemeente wil sportdeelname en de vrijwilligers die dit mogelijk maken ondersteunen.
- Jongeren hebben de mogelijkheid tot vrijetijdsbesteding. Ook lekker ‘hangen’ hoort daarbij maar zonder overlast. Bij problemen tussen jongeren en omwonenden worden partijen met elkaar in gesprek gebracht en het probleem benaderd vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid.
- Er is een op de behoefte en bij de stijl van jongeren aangepaste informatie en adviesfunctie gerealiseerd.
- Er is speciale aandacht voor kwetsbare groepen; zoals tienermoeders en Wajongers. Dit is een regionaal vraagstuk en daarom willen we ook een regionale aanpak risicojongeren
- Er is voldoende huisvesting voor jongeren en starters

Voor ouders en opvoeders:

- Ouders/opvoeders hebben een laagdrempelige mogelijkheid antwoord te krijgen op gewone opvoedvragen. Een vorm hiervoor is opvoedhulp online.
- Er is een consultatiebureau functie nieuwe stijl gerealiseerd voor 0 – 10 jarigen, vooral gericht op preventie en niet alleen risico's .

- Het is voor ouders bekend, dat als ze problemen hebben, waar ze terecht kunnen. De behoefte aan opvoedadvies en ondersteuning is in beeld gebracht
- Er is een voldoende aanbod collectieve ondersteuning voor ouders bij opvoedvragen. Bijvoorbeeld: Ouders voor ouders punt, over leren loslaten en over de verantwoordelijkheid van ouders tijdens zogenaamde tupperware party's voor ouders.
- Er is een programma voor migrantenouders om hun opvoedvaardigheden te stimuleren (opvangklas)
- De dialoog tussen ouderen en jongeren waar ze ook elkaar leren aanspreken wordt gestimuleerd.
- Er is aandacht voor een gezonde leefstijl.

5. Interviews met jongeren voor 'speciale editie'

Bijlage wordt later ingevuld en in een 'speciale editie' uitgebracht na vaststelling door de raad.

4 Overzicht van de voorzieningen voor de jeugd in de gemeente Renkum

Voorziening	Locaties/werkgebied
Consultatiebureau / Opvoedingsondersteuning	CJG Oosterbeek, Renkum
Logopedie	Gemeente breed
SoVa-trainingen	Gemeente breed
Spreekuur jeugdarts/jeugdverpleegkundige	Alle scholen
Begeleiding van mensen met beperking	Regionaal
Schoolmaatschappelijk werk	Dorenweerd College
Algemeen maatschappelijk werk	Gemeente breed
Zorgnetwerk 0 -12 jaar	Gemeente breed
Zorgadviesteam 12 – 18 jaar	Dorenweerd College
Zorgnetwerk 12-23 jaar	Gemeente breed
FrontOffice CJG	Gemeente breed
BackOffice CJG	Regionaal
Peuterspeelzalen	Alle kernen
kinderdagopvang	Alle kernen
BSO/NSO	Alle kernen
Sportbuurtwerk	Alle kernen
Jongeren ontmoetingsruimten	Renkum/Oosterbeek/Doorwerth
Jongerenwerk	Gemeente breed
Milieu educatiecentrum	Gemeente breed
Kunst en cultuur educatie/ontwikkeling	Gemeente breed
Bibliotheek	Gemeente breed
VVE-programma	Alle kernen
Primair onderwijs	15 scholen
Voortgezet onderwijs	1 school
Speciaal en voor gezet speciaal onderwijs	2 scholen
Kindertelefoon (chatten)	Gemeente breed
JIP (jongeren infopunt)	Dorenweerd College
Ambulant jongerenwerk	Gemeente breed
Leerplicht ambtenaar	Gemeente breed
RMC	Regionaal
Regionaal zorgadviesteam leerling-zaken (bovenleerplichtige jongeren)	Regionaal
Traject naar werk	Regionaal
JEKK Lindenhout	Gemeente breed
Halt	Gemeente breed
Werkgroep Aanpak Jeugdgroepen (Netwerk Veiligheid & leefbaarheid)	Gemeente breed
Veiligheidshuis West Veluwe Vallei	Regionaal

5 Overzicht relevante beleidsdocumenten

- Sociale Structuurvisie 2008
- Startnotitie Participatiebudget 2009
- Beleidsnota Arbeidsparticipatie 2009
- WSW-beleid gemeente Renkum 2007
- Notitie inburgering en integratie in de gemeente Renkum 2009 - 2011
- Plan van Aanpak Minimabeleid 2009
- Meerjarenbeleidsplan Wmo 2008-2011
- Nota Centrum voor Jeugd en Gezin 2010 e.v.
- Plan van aanpak vrijwillige inzet 2009 – 2011
- Vrijwilligersbeleid Gemeente Renkum 2001
- Notitie voor- en vroegschoolse educatie Gemeente Renkum 2002
- Onderwijsachterstandenbeleid in de gemeente Renkum 2006-2010
- Uitvoeringsplan VVE 2010-2014
- Integraal huisvestingplan 2009 en verordening onderwijshuisvesting 2007
- Leerplichtwet 1969
- Lokale en regionalenota volksgezondheid 2008-2011
- Nota AWBZ Pakketmaatregel 2010 e.v.
- Speelruimteplan 2011
- Kindermonitor 2009
- Gemeentelijke verkeers- en vervoersplan 2010
- Veiligheidsplan Gemeente Renkum 2011-2013
- Cultuurvisie 2005 – 2015 (2006)
- Gemeentelijk beleidskader 2006-2010 Openbare Bibliotheken
- Sportnota Renkum 1999
- Visiedocument impuls brede scholen, sport en cultuur 2009
- Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan (TROP) 2006
- Nota toerisme en recreatie 1999

6 Kindermonitor HGM 2009 deel Renkum Samenvatting en aanbevelingen

Samenvatting

In het najaar van 2009 heeft de GGD van Hulpverlening Gelderland Midden de Kindermonitor uitgevoerd. Onder 800 ouders/verzorgers van kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar in Renkum zijn vragenlijsten verspreid. Van de 800 verstuurde vragenlijsten waren er 482 bruikbaar voor analyse. De totale respons in uw gemeente komt daarmee op 60%. De vragenlijst bestond uit vragen over de volgende onderwerpen: lichamelijke en psychosociale gezondheid, opvoeding en sociale steun, zwangerschap en borstvoeding, leefstijl, omgeving en gebruik, bekendheid en tevredenheid van voorzieningen.

Achtergrondkenmerken

Het aantal jongens en meisjes waarvoor de vragenlijst is ingevuld is vrijwel even groot. 30% van de kinderen zit in de leeftijdscategorie 0 tot 4 jaar, 31% is tussen de 4 en 8 jaar en 39% behoort tot de leeftijdscategorie 8-12 jarigen (gewogen). 6% van de kinderen in de gemeente Renkum woont in een eenoudergezin en 11% is van allochtone (niet-Nederlandse) afkomst. Als maat voor de SES van het kind wordt in dit onderzoek het opleidingsniveau van de moeder genomen. De SES van de kinderen in Renkum is wat hoger dan in de rest van de regio. 12% van de ouders heeft aangegeven enige tot grote moeite te hebben om rond te komen van het gezinsinkomen.

Lichamelijke en psychosociale gezondheid

Veel ouders (95%) beoordelen de gezondheid van hun kind als (heel) goed. Toch heeft bijna één op de vijf kinderen een indicatie op psychosociale problemen. Ruim een derde van de kinderen is volgens de ouders gepest in de afgelopen drie maanden. Het pesten gebeurde veelal op school. 8% van de kinderen heeft op het moment van het onderzoek problemen met een of meerdere ingrijpende gebeurtenissen. Echtscheiding en langere tijd weggaan van een gezinslid zijn de gebeurtenissen die het vaakst worden genoemd.

Opvoeding en sociale steun

In de gemeente Renkum maakt 20% van de ouders van kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar zich soms zorgen over de opvoeding, zodanig dat ze behoefte hebben aan deskundige hulp of advies en 1% vaak / (bijna) altijd. Bij de ouders van kinderen in de leeftijd van 4 – 12 jaar maakt 27% zich soms en 7% zich vaak of (bijna) altijd zorgen over de opvoeding, zodanig dat ze deskundige hulp of ondersteuning zouden willen. 33% van de ouders in de gemeente Renkum krijgt (vaak) hulp van familie, vrienden, kennissen of burens bij alledaagse dingen rondom de opvoeding van hun kind. Ruim twee derde van de ouders kan praten met familie, vrienden, kennissen of burens wanneer er een probleem rondom de opvoeding van het kind is. Ruim één op de tien ouders geeft aan op het moment van onderzoek behoefte te hebben aan deskundige hulp of advies met betrekking tot zorgen over de opvoeding, het gedrag of de ontwikkeling van hun kind. Hoe ouder het kind hoe meer behoefte aan deskundige hulp of advies op dit gebied. Er is in de Kindermonitor navraag gedaan of en wanneer ouders met hun kinderen over bepaalde facetten van de seksualiteit spreken. Bijna alle ouders hebben met hun kind over een of meerdere onderwerpen betreffende seksualiteit gesproken. Het opleidingsniveau speelt een rol bij de seksuele opvoeding. Hoog opgeleide ouders hebben vaker over een of meerdere onderwerpen met hun kind gesproken dan laag opgeleide ouders.

Zwangerschap en borstvoeding

8% van de moeders heeft tijdens de zwangerschap (af en toe) alcohol gedronken en 7% heeft gerookt. 38% van de 0-4 jarigen heeft tot ongeveer 6 maanden uitsluitend borstvoeding gekregen.

Leefstijl

Hoewel bijna 100% van de kinderen dagelijks ontbijt eet iets meer dan de helft dagelijks fruit en minder dan de helft dagelijks groente. Jongere kinderen eten vaker dagelijks fruit dan oudere kinderen en kinderen met een hogere SES eten vaker dagelijks groente dan kinderen met een lage SES. In Renkum eten meer kinderen dagelijks groente dan in de regio Gelderland Midden. In de gemeente Renkum heeft volgens de lengte en gewichtopgave door de ouders 8% van de kinderen vanaf twee jaar overgewicht en 2% ernstig overgewicht. Zelfrapportage van lengte en gewicht geeft in het algemeen een onderschatting van overgewicht. 79% van de Renkumse kinderen van 4 jaar en ouder is lichamelijk actief, dat wil zeggen

beweegt minimaal 7 uur per week, volgens de ouder(s). 81% van de 4-12 jarigen is lid van een sportclub of – vereniging. Uit dit onderzoek blijkt dat in de gemeente Renkum bij bijna één op de tien kinderen in de leeftijd van 0 tot 12 jaar in de week voor het onderzoek thuis gerookt is in aanwezigheid van het kind. Van bijna één op de tien kinderen vinden de ouders het acceptabel dat een kind jonger dan 16 jaar af en toe rookt. Dagelijks een sigaret roken door jongeren jonger dan 16 jaar wordt door bijna geen enkele ouder acceptabel gevonden. Bij alcohol ligt dit iets anders. 37% van de ouders in de gemeente Renkum vindt het acceptabel dat een kind jonger dan 16 jaar een slokje alcohol drinkt, bijna één op de tien vindt het acceptabel dat de jongere onder de 16 jaar een heel glas alcohol drinkt.

Omgeving

Het merendeel van de ouders vindt de buurt waar zij wonen kindvriendelijk (75%). 12% van de ouders in gemeente Renkum vindt de buurt niet altijd veilig genoeg om buiten te spelen. De belangrijkste belemmeringen om buiten te spelen, die door de ouders worden benoemd zijn teveel verkeer, te weinig speelplekken en te weinig vriendjes/vriendinnetjes in de buurt. Van de respondenten geeft 86% aan dat het kind lid is van één of meerdere vereniging(en), zoals een sportvereniging, muziekvereniging of een vereniging van de kerk. In de meeste gevallen gaat het om een sportvereniging. In Renkum zijn meer kinderen lid van één of meerdere vereniging(en) dan in de regio Gelderland Midden.

Gebruik, bekendheid en tevredenheid voorzieningen

In de gemeente Renkum maakt 53% gebruik van kinderopvang. Naarmate de kinderen ouder zijn neemt het gebruik van kinderopvang af. Daarnaast neemt het percentage ouders dat kinderopvang gebruikt toe met de SES. In Renkum maakt een hoger percentage van de ouders gebruik van kinderopvang dan in de rest van de regio Gelderland Midden. Het is belangrijk dat ouders weten waar ze terecht kunnen voor hulp en ondersteuning bij problemen met/van hun kind. Daarom is voor diverse organisaties en instellingen aan de ouders gevraagd of zij hiermee bekend zijn. Het meest onbekend zijn: zorgadviesteams, voor- en vroegschoolse educatie en Stichting MEE, opvoedingssteunpunt. Het meest bekend zijn het maatschappelijk werk, bureau Jeugdzorg, het advies- en meldpunt kindermishandeling en bureau HALT. Veel contact is er (nog) niet geweest met een van de genoemde instellingen of organisaties.

Aanbevelingen

Ondanks dat het best goed gaat met de gezondheid van onze kinderen kan het op een aantal punten beter. De Kindermonitor laat zien dat er aanzienlijke sociaaleconomische gezondheidsverschillen bestaan. De belangrijkste verschillen tussen de gemeente Renkum en de regio Gelderland Midden staan in de overzichtstabel (hoofdstuk 10).

Pak sociaaleconomische gezondheidsverschillen aan

De sociaaleconomische gezondheidsverschillen beperken zich niet tot de regio Gelderland Midden, het is een landelijk beeld. De laatste Volksgezondheid Toekomst Verkenningen van het RIVM (2010) laten zien dat de verschillen niet afnemen; ze nemen zelfs toe. Deze verschillen zijn niet alleen een probleem voor het individu, ze zijn een probleem voor de maatschappij als geheel. Mensen met een lage SES leven gemiddeld zeven jaar korter en brengen veertien langer in ongezondheid door dan mensen met een hoge SES. Dit betekent economische schade; hogere kosten voor gezondheidszorg en minder mensen nemen deel aan het arbeidsproces. Bij de aanpak van sociaaleconomische gezondheidsverschillen is een combinatie van maatregelen noodzakelijk:

- · Verkleinen van verschillen in opleiding en inkomen.
- · Verminderen van het negatieve effect van (on)gezondheid op werk, inkomen en opleiding.
- · Verbeteren van woon-, werkomstandigheden en leefstijl.
- · Zorg aan achterstandsgroepen toegankelijker en effectiever maken.

De GGD beschikt over concrete voorbeelden van maatregelen. De handleiding Gezonde Gemeente, die in november 2010 verschijnt als opvolger van de handleidingen lokaal gezondheidsbeleid, besteedt ook ruim aandacht aan de aanpak van sociaaleconomische gezondheidsverschillen.

Continueer het huidige gezondheidsbeleid, voer integraal beleid gericht op specifieke doelgroepen

De gemeente heeft in haar lokaal gezondheidsbeleid aandacht voor voeding/beweging/overgewicht, problematisch alcoholgebruik en psychosociale gezondheid. Deze speerpunten blijven ook voor deze

monitor actueel. Wij adviseren daarnaast om aandacht te hebben voor de seksuele opvoeding. Leg bij de aanpak van deze thema's de nadruk op de mensen met een lage SES en voer integraal beleid.

Kansen en uitdagingen voor de gemeente Renkum

In Renkum wonen minder kinderen met een lage SES dan gemiddeld in Gelderland Midden. Toch is het ook voor deze gemeente van belang om de sociaaleconomische gezondheidsverschillen aan te pakken of te voorkomen. Wellicht kan de gewenste samenwerking tussen zorgloket en het Centrum voor Jeugd en Gezin hieraan bijdragen. Ook de ambitie van de gemeente om onderwijsachterstanden weg te werken kan de aanpak van sociaaleconomische gezondheidsverschillen bevorderen. Door de gemiddeld hoge SES scoort de Renkumse jeugd positief op een aantal terreinen. Maar er zijn verschillende onderwerpen waar de score vrijwel gelijk ligt aan het regionaal gemiddelde. Ook in Renkum is er bijvoorbeeld bij één op de tien kinderen sprake van (ernstig) overgewicht. Verder is er bij bijna één op de vijf kinderen een indicatie voor psychosociale ongezondheid. Ook hier kan de gemeente, samen met de scholen en het Centrum voor Jeugd en Gezin op inzetten.

7 Samenvatting en conclusies Overbelaste Jongeren in de regio Arnhem

De samenvattende conclusies 1 t/m 10 zijn gebaseerd op het kwantitatieve onderzoek.

1. Om het aantal overbelaste jongeren in de regio Arnhem te bepalen is een enquête uitgevoerd. In het totaal zijn 34 locaties in het voortgezet onderwijs en 18 locaties in het middelbaar beroepsonderwijs benaderd. Het responspercentage, gebaseerd op leerlingaantallen, bedraagt gemiddeld 63 procent. Daarmee is bijna tweederde van het onderwijsveld in kaart gebracht. Het onderzoek heeft daarmee een voldoende brede en betrouwbare basis voor de inventarisatie en analyse van de doelgroep van overbelasten. Voor het beleid is het relevant om het totale aantal overbelasten in de regio te kennen. Daarom is een schatting gemaakt voor de gehele regio op basis van de respons. Dat betekent dat ook voor de onderwijslocaties met geen of geen volledige respons het aantal overbelasten is geschat.
2. Het totaal aantal overbelasten in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs in de regio Arnhem bedraagt ruim 4.600 jongeren. Dat is bijna 14 procent van het totaal aantal deelnemers aan het onderwijs in de regio. In het voortgezet onderwijs is 11,6 procent van het totaal aantal deelnemers overbelast en in het middelbaar beroepsonderwijs 17,9 procent. Wanneer het voortgezet speciaal onderwijs niet meegerekend wordt bedraagt het aantal overbelasten in het voortgezet onderwijs 1.800 of wel 8,5 procent.
3. In het onderzoek worden twee profielen van overbelasting onderscheiden: multiprobleem op basis van gedragsproblematiek (psychische problemen) en multiprobleem op basis van persoonlijke problematiek (onder meer thuisproblemen, ziekte, verslaving). Beide profielen blijken ongeveer even vaak voor te komen, maar er is een verschil tussen het VO en het MBO. Het profiel gedragsproblematiek komt vaker voor in het VO en het profiel persoonlijke problemen vaker in het MBO. Het verschil tussen VO en MBO hangt samen met persoonskenmerken als geslacht en leeftijd. Bij jongeren van 18-23 jaar spelen persoonlijke problemen, zoals huisvesting, schulden, verslaving of ziekte, een grotere rol. Zowel in het voortgezet onderwijs als middelbaar beroepsonderwijs hebben mannelijke overbelasten vaker te maken met gedragsproblematiek dan vrouwen.
4. Het voortgezet onderwijs in de regio Arnhem kent naar schatting 1.800 overbelasten. Alle onderwijslocaties hebben te maken met overbelaste leerlingen, maar er zijn grote verschillen tussen scholen. Er zijn verschillende factoren die een rol spelen bij de hoogte van het aantal overbelasten per onderwijslocatie: de omvang van de school, het type onderwijs dat wordt aangeboden, het karakter van de school, de vestigingsplaats van de school en de zorgstructuur in de school.
5. Het praktijkonderwijs en vmbo (basis en kader) hebben veruit het hoogste percentage overbelasten. Als we kijken waar de overbelasten in het VO vandaan komen, zien we echter een ander beeld. Duidelijk is dat het grootste deel van de overbelasten uit de brugklassen komt, namelijk bijna veertig procent. Dat betekent ook dat een groot deel van de overbelasten tussen twaalf en veertien jaar oud is. Een ander opvallend punt is het grote aantal overbelasten afkomstig uit het havo en vwo: bijna een kwart van de overbelasten komt uit het havo/vwo. Dat is evenveel als uit het vmbo-basis/kader. Hoewel overbelasting dus het minst vaak voorkomt op het havo en vwo, is - door het grote aantal havo/vwo-leerlingen - toch bijna een kwart van de overbelasten afkomstig van het havo/vwo.
6. In het MBO doet zich een vergelijkbaar verschijnsel voor als in het VO: op de lagere onderwijsniveaus is het percentage overbelasten het hoogst, maar in absolute aantallen komen veel overbelasten juist uit de hogere opleidingsniveaus. Het blijkt dat overbelasting geen exclusief

probleem van de lagere opleidingsniveaus is. Integendeel, meer dan de helft van de overbelaste jongeren in het MBO volgt een opleiding op niveau 3 of 4. In absolute aantallen levert het MBO-niveau 4 het hoogste aantal overbelasten, namelijk ruim 600.

7. De meeste onderwijslocaties in het MBO hebben een percentage overbelasten dat ligt tussen 13 en 25 procent. De verschillen hangen voor een deel samen met het opleidingsaanbod (niveau). Uitschieter wat betreft het percentage overbelasten is de Pasvorm, met 81 procent overbelasten. Aan de andere kant van het spectrum valt op dat het percentage overbelasten op de locaties van ROC A12 in Velp en Huissen zeer laag is. De locaties van ROC A12 wijken daarmee sterk af van het gemiddelde voor de regio.
8. Van alle overbelasten komt naar schatting meer dan de helft uit de gemeente Arnhem. De andere gemeenten in de regio hebben een veel kleiner, maar onderling meer vergelijkbaar aandeel. Het aantal overbelasten is echter ook in de kleinere gemeenten nog altijd substantieel. Scholen in Arnhem hebben relatief meer te maken met overbelasten. Bepaalde Arnhemse vmbo-locaties springen eruit met percentages overbelasten van drie- tot viermaal het gemiddelde (25-35%).
9. Hoewel het in de definitie van overbelasting is opgesloten dat de jongere ook problemen heeft op school, is zeker niet zo dat alle overbelasten voortijdig schoolverlaters worden. Volgens een zeer ruwe schatting op basis van de bekende gegevens wordt tussen 20-25 procent van de overbelasten voortijdig schoolverlater. Het lijkt erop dat de meeste overbelaste jongeren het redden om hun diploma en startkwalificatie te behalen. Dat bevestigt het beeld dat veel jongeren in het onderwijs goed geholpen worden, ook als zij te maken hebben met zware, complexe problematiek. Een groot deel van de overbelasten in het onderwijs zit op scholen die in staat zijn om met zware problematiek om te gaan.
10. Het aantal overbelasten dat jaarlijks zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat is nog altijd aanzienlijk. Naar schatting 290 jongeren met ernstige problematiek verlaat per jaar het onderwijs zonder startkwalificatie. Naast de geraamde 4.600 overbelaste jongeren binnen het onderwijs is er dus ook nog een aanzienlijke groep van enkele honderden overbelaste jongeren (in de leeftijd tot 23 jaar) die geen onderwijs meer volgen. Het totaal van alle overbelasten jongeren komt daarmee nog hoger te liggen, waarschijnlijk rond de 5.000.

De samenvattende conclusies 11 t/m 22 zijn gebaseerd op de interviews.

11. Voor overbelaste jongeren is het van groot belang dat hun problemen tijdig gesignaleerd worden en dat er tijdig hulp ingeroepen wordt. Het eerste en belangrijkste aandachtspunt in de aanpak van overbelasting is dan ook de signalering en doorverwijzing. Uit de interviews komt naar voren dat nog veel terrein te winnen valt op dit punt. De verschillen per school en binnen een school per docent of per team zijn erg groot. Recent zijn scholen zelf begonnen zijn daarin verbeterstappen te zetten. Daarbij ontbreekt het vaak nog aan een samenhangende visie op zorg en onderwijs; verbeteringen worden tamelijk ad hoc ingezet.
12. Alle scholen, ongeacht het onderwijstype, hebben een tweede niveau van zorg. Niet alleen zijn er in alle scholen zorgadviesteams, veel scholen beschikken ook over eigen deskundigen die zij kunnen inzetten. Het feit dat er een tweede niveau van zorg is en dat daarbij ook externe hulpaanbieders zijn betrokken is van groot belang voor overbelaste jongeren. De multidisciplinaire aanpak van het ZAT is daarom voor deze doelgroep uiterst belangrijk. Naast lovende woorden over de ZAT's is er ook kritiek: lang niet alle ZAT's in het VO functioneren goed, binnen het MBO is de positionering van het ZAT anders dan in het VO en ook onderling verschillend en er is behoefte aan een centraal, regionaal ZAT.

13. Scholen gaan soms heel ver in het bieden van extra zorg en begeleiding voor hun leerlingen. Ook als het gaat om jongeren met zware, meervoudige problematiek gooien zij niet snel de handdoek in de ring. Tegelijkertijd zwelt de discussie aan over waar nu de grens ligt tussen onderwijs en hulpverlening. Hoever kan en moet een school gaan in het bieden en organiseren van hulp voor jongeren met zware problemen? Wanneer houdt het op een verantwoordelijkheid van het onderwijs te zijn? Hoewel het thema opnieuw relevant en dringend is, lijkt het gesprek erover niet op de juiste plek gevoerd te worden. Partijen uit het onderwijs, de jeugdzorg en gemeenten zouden bestuurlijk en beleidsmatig moeten bepalen hoe zij in de toekomst met deze vragen om willen gaan.
14. De regio Arnhem heeft traditioneel een relatief breed aanbod van voorzieningen in en rond het onderwijs voor jongeren die niet in het reguliere onderwijs geholpen kunnen worden. De afzonderlijke scholen en voorzieningen op het derde niveau doen wat ze moeten doen meestal goed. Er is breed veel waardering en erkenning. Dat geldt evenzeer voor de bereidheid die er is tot samenwerking en de verschillende, concrete initiatieven die er zijn op dat punt. Maar tegelijkertijd is er weinig sprake van samenhang tussen de afzonderlijke aanbieders. Op uitvoerend niveau weet men elkaar goed te vinden, maar beleidsmatig is de afstemming veel minder goed ontwikkeld. Op regionaal niveau is er weinig overzicht, samenhang en coördinatie.
15. Een groot knelpunt dat wordt genoemd, zijn de wachttijden die ontstaan bij verwijzing naar onder meer het speciaal onderwijs en de jeugdhulpverlening. Deels door plaatsgebrek en de hoge werkdruk bij die instanties, maar deels ook door langdurige en ingewikkelde procedures komt het voor dat er wachttijden van soms wel een half jaar tot een jaar ontstaan. Jongeren komen daardoor niet direct op straat of zonder hulp te staan, maar vaak nemen zij langdurig plekken in die voor weer andere jongeren gebruikt zouden moeten worden. Zo ontstaat een doorschuifproblematiek, die meerdere jongeren treft.
16. Er moet meer aandacht komen voor de uitstroom van de onderwijsvoorzieningen op het derde en tweede niveau. De voorzieningen, met name de rebound, worden nu wel een "voorportaal voor VSV" genoemd. Voor een deel gaat het om het probleem van terug- of doorplaatsing naar regulier onderwijs. Het is een probleem zowel van de scholen die jongeren zouden moeten opnemen en begeleiden, als van de voorzieningen die jongeren moeten uitplaatsen. Ook zij zouden zich meer rekenschap moeten geven van het vervolgtraject.
17. Deze problematiek is nog dringender als het gaat om jongeren die bijna achttien jaar oud zijn of al achttien jaar en ouder. Het op onderwijs gerichte aanbod voor 18-plussers is zeer beperkt. Dat geldt ook voor de toeleiding naar werk. Veel van de overbelaste jongeren zijn ook niet zonder meer inpasbaar in een reguliere werksituatie. Een deel van hen heeft te maken met beperkingen en komt in aanraking met de Wajong. Mede in het licht van de veranderingen die er de komende jaren op dit terrein te wachten staan, onder meer de invoering van de wet Werken naar vermogen, is het noodzakelijk om het aanbod voor 18-plussers opnieuw tegen het licht te houden. Zoals gezegd is het goed om daarbij ook over de grens van 18 jaar heen te kijken naar de groep van 17- en mogelijk 16-jarigen.
18. Over het algemeen is men positief over de inbreng van de (jeugd)hulpverlening. Het aanbod van hulpverlening is breed en er zijn veel verschillende partijen bij betrokken. Op het snijvlak van onderwijs en hulpverlening wordt veel samengewerkt, maar het ontbreekt aan een overkoepelende visie en aan beleid. De grote vragen, zoals de afbakening tussen onderwijs en hulpverlening en de impact van ontwikkelingen als Passend Onderwijs en de Transitie Jeugdzorg, worden echter nog te weinig gezamenlijk opgepakt. Dat geldt eveneens voor het hiervoor genoemde probleem van de wachttijden en de gevolgen die daardoor ontstaan.

-
19. Een grote meerwaarde van de samenwerking tussen onderwijs en hulpverlening is de verbreding van het zorgaanbod. Juist voor overbelaste jongeren geldt dat veel van hun problemen ook buiten de school liggen. Aandacht voor gezin, thuissituatie, vrije tijd en vriendenkringen is daarom erg belangrijk. Er zou structureel gekeken moeten worden naar een goede manier om de zorg in en rond school beter te verbinden met die gericht op gezin, thuissituatie of woonomgeving.
 20. Leerplicht en RMC (Team VSV) zijn belangrijke partners van het onderwijs in de aanpak van voortijdig schoolverlaten en daarmee ook in de aanpak voor overbelaste jongeren. Terwijl de RMC-functie regionaal georganiseerd is, is er nog geen regionaal dekkend gezamenlijk leerplichtbureau. Dat leidt tot een kwetsbare situatie voor met name de kleinere gemeenten en tot ongewenste verschillen in werkwijze vanuit het oogpunt van de overbelaste jongeren. Ook met het oog op reeds genoemde ontwikkelingen als de Transitie Jeugdzorg, Passend Onderwijs en Werken naar vermogen is het van groot belang dat gemeenten snel gezamenlijk beleid ontwikkelen en bepalen op welke punten zij tot gemeenschappelijke uitvoering en beleid komen.
 21. Een goede structuur voor signalering en verwijzing van overbelaste jongeren heeft als voordeel dat het de wegen vastlegt waarlangs jongeren verwezen worden. Verwijzingen worden daarmee controleerbaar, zodat waar nodig de kwaliteit van de verwijzing en achterliggende diagnose verbeterd kan worden. In de regio Arnhem is het nog niet zover. Weliswaar zijn er afspraken over verwijzingen en wordt er gewerkt aan de kwaliteit van de ZAT's, maar over de gehele linie ontbreekt het aan transparantie en overzicht. Voor de toekomst zou het goed zijn om tot een meer transparante verwijsstructuur te komen. Daarbij is het onontkoombaar dat er een zekere mate van centralisering optreedt. Concreet gaat het niet alleen om het nakomen van afspraken over verwijsprotocollen en stroomschema's door individuele professionals. Het gaat ook om het eenduidig en krachtig positioneren van ZAT's, het scherp vastleggen van de verhouding tussen ZAT en interne zorgteams en het vastleggen van bevoegdheden en taken op het niveau van begeleiders en (zorg)coördinatoren.
 22. De samenwerking in de regio is enerzijds goed en kan anderzijds een aantal impulsen gebruiken. Het past bij de traditie van de regio dat er op uitvoeringsniveau intensief en met veel betrokkenheid wordt samengewerkt. Het ontbreekt echter aan regionale samenhang, visie en beleid. Door verschillende ontwikkelingen ontstaat er landelijk een nieuw ambitieniveau: men wil het probleem van overbelaste jongeren in zijn volledige omvang en aard kennen en het in zijn geheel oplossen. Men stelt zich de vraag hoe groot het probleem nu feitelijk is, wie het zijn en hoe ze het best geholpen kunnen worden. Bij het nieuwe ambitieniveau past een andere vorm van regie. De regio Arnhem staat op de drempel van een nieuwe benaderingswijze. Er zijn daarvoor ook andere vormen van regie nodig: op individueel niveau is er behoefte aan meer casemanagement, op uitvoerend niveau meer geïntegreerd vormen van onderwijs en hulpverlening, op het niveau van de regio meer en betere samenwerking tussen gemeenten en op regionaal niveau tenslotte beleidsmatige, integrale sturing (visie!).

8 ⁹Voorbeeld van resultaatindicatoren

Opvoeding: advies en ondersteuning

Alle jongeren zijn mentaal en fysiek gezond

Dat is te meten aan:

1. Ervaren gezondheid
2. Overgewicht/obesitas bij kinderen en jongeren
3. Aantal kinderen op het speciaal onderwijs
4. Psychosociale gezondheid van kinderen en jongeren

Alle jongeren (12-23 jaar) hebben een gezonde leefstijl

Dat is te meten aan:

1. Rookgedrag van jongeren
2. Alcoholgebruik onder jongeren
3. Druggebruik onder jongeren
4. Norm gezond bewegen: 75% van de jongeren voldoet aan de beweegnorm

Alle kinderen en jongeren groeien harmonieus op

Dat is te meten aan:

1. Kinderen met begeleiding van het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW)
2. Vraag naar jeugdzorg: onder toezicht stelling (ots), voogdij en jeugdreclassering
3. Vraag naar jeugdzorg: jeugdhulpverlening
4. Meldingen kindermishandeling

Vrije tijd

Alle kinderen (0-12 jaar) ontplooiën talenten in hun vrije tijd in (on)georganiseerd verband

Dat is te meten aan:

1. Lidmaatschap sportvereniging of sportclub
2. Lidmaatschap van een vereniging of club
3. Lidmaatschap muziek- en theaterverenigingen en/of cursisten Kunstzinnige vorming
4. Buiten spelen

Alle jongeren (12-23 jaar) ontplooiën talenten in hun vrije tijd in (on)georganiseerd verband

Dat is te meten aan:

1. Sport beoefening
2. Aantal verschillende kunstzinnige activiteiten die jongeren ontplooiën
3. Lidmaatschap muziek- en theaterverenigingen en/of cursisten Kunstzinnige vorming
4. Bezoek voorstellingen
5. Vrienden ontmoeten (thuis, sociale media)

⁹ Bron: resultaten en indicatoren, provincie Zeeland

Alle jongeren (0 -12 jaar) wonen in een fysieke omgeving waarin zij zich kunnen ontwikkelen

Dat is te meten aan:

1. Tevreden ouders over kinderspeelplaatsen
2. Tevreden jongeren over speelplekken
3. Tevreden ouders en jongeren over park of groenvoorziening
4. Hectares speelruimte

Alle jongeren (12-23 jaar) wonen in een fysieke omgeving waarin zij zich kunnen ontwikkelen

Dat is te meten aan:

1. Tevreden over buurt
2. Aanwezigheid ontmoetingsplaats voor jongeren

Alle jongeren in Renkum zijn veilig

Dat is te meten aan:

1. Pestgedrag
2. Jeugdige verkeersslachtoffers
3. Jeugdige slachtoffers van criminaliteit
4. Jeugdige slachtoffers van discriminatie
5. Veiligheidsgevoelens (buurt/school/thuis)
6. Aantal jongeren met risicogedrag

Onderwijs

Alle vierjarigen zijn klaar voor school

Dat is te meten aan:

1. Gebruik peuterspeelzaal en/of kinderdagverblijf
2. Bereik van VVE (voor- en vroegschoolse educatie)
3. Deelname vierjarigen aan primair onderwijs

Alle jongeren (4-12 jaar) gaan met succes naar school

Dat is te meten aan:

1. Met plezier naar school gaan
2. Spijbelen en (relatief) verzuim in primair onderwijs
3. Verdeling naar type vervolgonderwijs

Alle jongeren (12-23 jaar) behalen een kwalificatie voor werk of vervolgonderwijs

Dat is te meten aan:

1. Met plezier naar school gaan
2. Diploma's
3. Voortijdig Schoolverlaters

Meedoen, werk, wonen

Alle jongeren vinden een baan die aansluit bij hun capaciteiten

Dat is te meten aan:

1. Werkloosheid onder jongeren
2. Sector sluit aan op opleiding
3. Jongeren zien carrièremogelijkheden in de regio
4. Verhuisplannen i.v.m. werk buiten de regio
5. Wajongers

Alle jongeren vanaf 18 jaar doen mee

Dat is te meten aan:

1. vrijwilligerswerk voor verenigingen/clubs/ instellingen of maatschappelijke organisaties
2. lidmaatschap politieke partij
3. stemmen bij verkiezingen
4. mate van participatie via o.a. jeugdraden en/of andere vormen van jongereninspraak

Alle jongeren hebben passende huisvesting

Dat is te meten aan:

1. Wachtijd op een huur- of koopwoning voor jongeren

9 Startnotitie integraal jeugd- en jongerenbeleid

startnotitie Integraal Jeugd- en Jongeren beleid

Gemeente Renkum
Afdeling Werk, welzijn & inkomen
Februari 2009

1

Inhoud

Probleemstelling	3
Het Kader	3
Niveau van beleid	3
Proces	4
Inhoudsopgave	4
Tijdspad.....	5
Betrokken partijen.....	5
Visie, uitgangspunten en doel.....	5
Visie	5
Uitgangspunten	6
Doel.....	6
Hoofddoelstelling.....	7
Subdoelstellingen.....	7
Opdracht Nota integraal jeugd- en jongerenbeleid	7

Startnotitie Jeugd- en jongerenbeleid gemeente Renkum

Probleemstelling

In 1999 heeft uw raad het jeugdbeleid voor de gemeente Renkum vastgesteld.

Sinds die tijd is er veel op het gebied van jeugdbeleid gebeurd. Zo is er op basis van voortschrijdend inzicht meer samenhang tussen verschillende beleidsvelden en verschillende organisaties ontstaan. Daarnaast is er over de afgelopen jaren binnen de gestelde kaders een goed basisaanbod ontwikkeld en worden er diverse activiteiten georganiseerd voor jeugd en jongeren van 0 tot en met 23 jaar.

Met deze en andere ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld recent de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin, de nieuwe wet op de Jeugd Gezondheidszorg, is het moment aangebroken van het herijken van het bestaande beleid in een breder gemeentelijk kader om dit aansluitend te verwoorden in een nieuwe nota betreffende het integraal beleid ten aanzien van jeugd en jongeren.

Het Kader

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid

Wet op de Jeugdzorg

Wet Primair Onderwijs

Wet Voortgezet Onderwijs

Wet Expertisecentra

Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS)

Bestuursakkoord Niemand de deur uit.

Operatie Jong

Bestuursakkoord verduidelijking gemeentelijke taken opvoed-, opgroei- en gezinsondersteuning (Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG))*

* Op grond van het bestuursakkoord verduidelijking gemeentelijke taken heeft de gemeente de volgende vijf functies toebedeeld gekregen:

1. informatie en advies geven aan jeugdigen en hun ouders over opvoeden en opgroeien;
2. signaleren van problemen;
3. toegang tot het gemeentelijk hulpaanbod, beoordelen en toeleiden naar voorzieningen;
4. licht pedagogische hulp;
5. coördineren van zorg in gezinnen met meervoudige problemen op lokaal niveau.

Hoewel deze functies als zodanig niet wettelijk zijn vastgelegd, legt de WMO de gemeente wel een wettelijke verantwoordelijkheid op. Dit via het tweede prestatieveld: “op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden”.

Niveau van beleid

Ten aanzien van de Structuurvisie, waarin het brede gemeentelijke welzijnsbeleid uit de Sociale Structuurvisie en de Nota WMO beleid gekoppeld worden aan de fysieke omgeving, vormt de Nota Integraal Jeugd- en Jongerenbeleid een verdieping. De Nota Integraal Jeugd- en

Jongerenbeleid zelf geeft weer de schakeling voor verdieping op de terreinen van educatie, zorg & gezondheid en sport & vrije tijd in het kader van jeugd en jongeren.
De nota Integraal Jeugd- en Jongerenbeleid kent een tactisch deel en een operationeel deel, waarbij op hoofdlijnen het beleid wordt geformuleerd.

In de Nota wordt eveneens onderscheid gemaakt tussen wettelijke verplichtingen en autonome gemeentelijke ruimte.

Proces

Als startmoment voor het ontwikkelen van een kaderstellende visie op het jeugd- en jongerenbeleid voor de komende jaren is op 12 november 2008 een bijeenkomst georganiseerd waarbij politiek, professionals en beleidsmakers op het gebied van jeugd en jongeren bij elkaar zijn gaan zitten om uitgebreid kennis te delen van de bestaande structuren in de gemeente en te brainstormen over uitgangspunten voor kaderstellend integraal jeugdbeleid (bijlage). De uitkomst van deze sessie heeft geleid tot het formuleren van uitgangspunten en doelstellingen (bladzijde 6) van en voor beleid zoals verwoord in deze startnotitie. Daarbij is vastgesteld dat participatie van jeugdigen (en van hun ouders /opvoeders) van groot belang is zowel bij de beeldsvorming als bij de uitvoering van het beleid. Daarom is het de bedoeling dat jeugd en jongeren en instellingen de gelegenheid krijgen een belangrijke bijdrage aan het jeugdbeleid te leveren. Als uitgangspunt is benoemd dat “in ieder kind een parel schuilt die met de juiste aandacht tot glansen wordt gebracht”.

Het is aan de gemeente om het proces te sturen en het aanbod aan te laten sluiten op de behoeften en ontwikkelingen van de jeugd en jongeren. Dit moet passen binnen het doel en de uitgangspunten die als gevolg van deze startnotitie door uw raad worden vastgesteld. Hierdoor kunnen doelen, uitgangspunten en de aanpak vooraf met uw raad worden afgestemd, zodat er overeenstemming is over de basis voor het te ontwikkelen beleid.

Inhoudsopgave

Inleiding;

Vademecum bestaand jeugd- en jongerenbeleid en daaraan gekoppelde voorzieningen in de gemeente (getallen, aantallen en korte omschrijving);

Analyse van werkelijke- en gewenste situatie vanuit belanghebbenden beredeneerd;

Uitgangspunten van beleid, vastgesteld met deze startnotitie;

Hoofddoelstelling & subdoelstellingen, vastgesteld met deze startnotitie;

Trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op beleid vanuit de gemeentelijke belanghebbenden;

Vertaling van doelstellingen naar (gemeentelijke) voorzieningen;

Actiepunten die hieruit voortvloeien, keuzen die gemaakt kunnen worden;

Financieel beleidskader;

Tijdspad

document	Aanleverdatum	Raadvergadering
startnotitie	9 februari 2009	25 maart 2009
Nota integraal jeugdbeleid	27 april 2009	24 juni 2009
bijeenkomsten	nvt	nvt
Verwerking data	nvt	nvt

* Hierin is voorzien in het afdelingsplan Ww&i

Betrokken partijen

Consultatiebureau;
Peuterspeelzalen van de Bries en Dol-fijn;
Kinderopvang SKAR, Koningskinderen, De Groene Weide, Speelboerderijtje;
Basis Onderwijs: **Renkum** Dr. Albert Schweitzerschool, Prinses Beatrixschool, Basisschool Don Bosco, De Vallei, Chr. Airborneschool, Vita vera, Dr. Jac. P. Thijsseschool; **Oosterbeek** Basisschool de Mariënborn, Openbare Basisschool 'De Marlijn', Christelijke basisschool 'De Paasberg', R.K. basisschool Bernulphus; **Doorwerth** CNS Basisschool T@lent, Basisschool De Dorendal, Basisschool 'De Wegwijzer'; **Wolfheze** Prinses Beatrixschool;
Voortgezet onderwijs: Dorenweerd College voor VMBO-t, HAVO en VWO;
School voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs: Scholengemeenschap de Brouwerij Oosterbeek en Doorwerth, Scholencombinatie voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs;
Volwassenenonderwijs: ROC Rijn-IJssel;
Sportverenigingen;
Werkbedrijf UWV/WWJ;
HGM (schoolmedische dienst);
STMG;
Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC);
Sociaal culturele instelling de Bries;
Kerkelijke instellingen;
Jeugd en jongerenverenigingen;
Algemeen Maatschappelijk Werk Vilente;
Politie (wijkagenten);
JEKK (Stichting Lindenhout);
HALT;
Bureau Jeugdzorg Arnhem.

Visie, uitgangspunten en doel

Visie

Kansen geven aan jeugd en jongeren van nu betekent kansen creëren voor in de toekomst.

Uitgangspunt hierbij is dat in ieder kind een parel schuilt die met de juiste aandacht tot glansen wordt gebracht.

De kansen voor jeugd en jongeren zijn gelegen in opleiding, werk, inkomen en maatschappelijke participatie. De drie leefwerelden van jeugd en jongeren zijn:

- Gezin & Zorg
- Educatie & Werk
- Vrije Tijd & Veiligheid

Aan de basis hiervan staan de behoeften en ontwikkelingen centraal. De levensloop van jeugd en jongeren is leidend voor de inrichting van het jeugd- en jongerenbeleid, waarbij het beleid de behoeften en ontwikkelingen van jeugd en jongeren in elke levensfase binnen de drie leefwerelden volgt en niet andersom.

Vanuit de drie leefwerelden wordt geïnventariseerd wat er al gebeurt, waar knelpunten zijn, waar kansen liggen en worden voorstellen gedaan om op genoemde gebieden de situatie te optimaliseren.

Uitgangspunten

De van de visie afgeleide onderstaande uitgangspunten zijn gebaseerd op de verantwoordelijkheden, mogelijkheden en posities van ouders, jeugd en jongeren, uitvoerende instellingen en de gemeente en hun onderlinge verhoudingen.

Alle betrokkenen leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van jeugd en jongeren en kunnen elkaar aanvullen.

Belangrijk daarbij is samenwerking tussen betrokkenen en het gezamenlijk realiseren van het doel en de daarvan afgeleide subdoelstellingen. De uitgangspunten voor het te ontwikkelen jeugd- en jongerenbeleid zijn:

- de opvoeders zijn primair verantwoordelijk voor de ontwikkeling van jeugd en jongeren tot verantwoordelijke volwassen personen;
- de maatschappij in zijn geheel is verantwoordelijk voor leefbaarheid en sociale cohesie in de gemeente dan wel de respectievelijke dorpskernen;
- er is een ononderbroken ontwikkelingslijn van 0 tot en met 23 jaar;
- er is een sluitende keten van zorg, opvang en ondersteuning.
- Jeugd en jongeren hebben een grote eigen verantwoordelijkheid (afhankelijk van leeftijd);
- de mogelijkheden van jeugd en jongeren zelf moeten zoveel mogelijk gestimuleerd en benut worden;
- activiteiten voor jeugd en jongeren worden zoveel mogelijk ondersteund, niet het aanbod staat centraal, maar de behoeften en wensen van jeugd en jongeren staan centraal;
- integraal gemeentelijk jeugd- en jongerenbeleid kan alleen geoptimaliseerd worden samen met daarbij betrokken instellingen en organisaties;
- participatie van jeugd en jongeren (en van hun ouders/opvoeders) is van groot belang zowel bij de beleidsvorming als bij de uitvoering van het beleid;
- de gemeente heeft een regierol, dat wil zeggen een stimulerende, coördinerende en medesturende rol;

Doel

Integraal jeugd- en jongerenbeleid heeft als doel het doen ontdekken en stimuleren van de eigen kracht en zelfstandigheid van jeugd en jongeren, het bieden van kansen aan jeugd en jongeren en opvoeders en het bevorderen van sociale binding en maatschappelijke participatie. Zoveel als mogelijk moeten ontwikkelingsachterstanden en uitval worden voorkomen dan wel tijdig opgespoord en geremedieerd.

Deze algemene complexe doelstelling kan worden vertaald naar daarvan afgeleide (sub)doelstellingen:

Hoofddoelstelling

Bieden van kansen, mogelijkheden en ondersteuning voor een gezonde en veilige doorgaande ontwikkeling van jeugd en jongeren, waardoor zij uiteindelijk passend bij hun mogelijkheden op een zelfstandige en volwaardige wijze kunnen deelnemen aan de samenleving.

Subdoelstellingen

Binnen de drie leefwerelden: Gezin & Zorg, Educatie & Werk en Vrije Tijd & Veiligheid

1. Ontwikkelingsmogelijkheden aanbieden/coördineren voor jeugd en jongeren;
2. Informatievoorziening aan jeugd en jongeren en hun ouders over aan opvoeding, gezondheid en onderwijs gerelateerde onderwerpen (bv CJG);
3. Coördineren en stimuleren waar nodig in de aansluiting tussen opeenvolgende schakels van voorzieningen;
4. Vroegtijdig signaleren en adequate ondersteuning en/of doorverwijzing bieden om achterstand en/of uitval bij jeugd en jongeren te voorkomen;
5. Stimuleren van deelname aan voor- en voerschoolse educatie;
6. Stimuleren sportdeelname in het kader van gezonde ontwikkeling en sociale cohesie;
7. Stimuleren deelname kunst, cultuur en milieu educatie;
8. Het behalen van een startkwalificatie en toeleiden tot de arbeidsmarkt (sluitende aanpak WWB);
9. Aanbod activiteiten voor jongeren vanuit het doel van voorkomen van overlast en kleine criminaliteit.

Bij de uitvoering van het jeugd- en jongerenbeleid krijgt het meten van effecten nadrukkelijke aandacht.

Daarbij worden politiek, professionals, beleidsmakers en niet in de laatste plaats vertegenwoordigers van de doelgroep (voor zover van toepassing) uitgedaagd vooraf na te denken over de gewenste (meetbare) effecten die het jeugdbeleid zou moeten hebben.

Bij het te ontwikkelen beleid is eveneens van belang het goede uit het huidige aanbod te behouden en te optimaliseren, verdergaande samenwerking te bewerkstelligen en overlap te voorkomen.

Opdracht Nota integraal jeugd- en jongerenbeleid

Het jaar 2009 is bedoeld om een actueel en integraal jeugd- en jongerenbeleid te ontwikkelen dat inspeelt op de behoeften en ontwikkelingen die binnen de gemeente aan de orde zijn.

Daarbij wordt aansluiting gezocht bij ontwikkelingen zoals het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) in het kader van onder andere de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Wet op de Jeugdzorg, leerplicht en de aanbevelingen vanuit Operatie Jong.

Aandacht voor jeugd en jongeren is zodoende gericht op de facetten uit drie leefwerelden waarin zij zich bewegen : Gezin & Zorg, Educatie & Werk en Vrije Tijd & Veiligheid. Hierin komen aandacht voor opvoeding, zorg, onderwijs, veiligheid, participatie aan het maatschappelijk verkeer (leeftijdgebonden), participatie sport, kunst en cultuur als ook aandacht voor toeleiding

naar werk op verschillende momenten met wisselende voorrang aan de orde. Dit leidt dan ook tot de gevolgtrekking dat op verschillende momenten andere combinaties van actoren binnen deze leefwerelden met elkaar rondom jeugd en jongeren in contact treden. Een van deze actoren is de gemeente die een voornamelijk coördinerende en regievoerende taak heeft.

Bij de ontwikkeling van jeugd- en jongerenbeleid is het eveneens belangrijk om financiële kaders te bepalen. Hiermee worden plannen reëel, kunnen ze tot uitvoering komen en wordt teleurstelling voorkomen.

Het voorgaande gelezen hebbende stemt de raad na overweging en onderlinge afstemming in met het doel en de uitgangspunten voor het integraal jeugd- en jongerenbeleid voor de gemeente Renkum en wenst zij deze uit te werken in een Nota Integraal Jeugd- en Jongerenbeleid.

9 Voorstel aan raad nota jeugd- en jongerenbeleid

Gemeente Renkum

Voorstel aan raad

Verantwoordelijke afdeling
Team Samenleving

Nummer
7

- Inboeknummer
- Paragraaf begroting: 2
- Steller: M. Akveld

Raad d.d.
2 november 2011

Portefeuillehouder
Wethouder Weeda

Datum
20 september 2011

Onderwerp
**Nota jeugd- en jongerenbeleid
gemeente Renkum**

Geadviseerd besluit

- Vaststellen van de nota jeugd- en jongerenbeleid gemeente Renkum.

Samenvatting

Deze nota jeugd- en jongerenbeleid richt zich op de hele levensloop van kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar. De nota is gebaseerd op een positief uitgangspunt: 85 procent van de jongeren maakt een gewone gezonde ontwikkeling door en ontwikkelt zijn talent. De jeugd van tegenwoordig is slim, snel en sociaal.

Het thema jeugd en jongeren raakt aan verschillende beleidsterreinen. Jeugdbeleid kent daardoor een groot bereik en is complex. Om jongeren de mogelijkheid te geven zich te ontplooiën, te participeren en veilig op te groeien, is een samenhangend netwerk van maatregelen en voorzieningen noodzakelijk en is het dus van belang een integraal jeugdbeleid te voeren.

Deze nota is de uitwerking van de startnotitie jeugd- en jongerenbeleid waarbij op dat moment in de startnotitie werd uitgegaan van de drie leefwerelden van jongeren: "Gezin & Zorg", "Educatie & Werk" en "VrijeTijd & Veiligheid". De voornemens en speerpunten uit deze drie leefwerelden zijn uiteindelijk uitgewerkt en vertaald in vier thema's namelijk "Educatie en Talentontwikkeling", "Ontmoeten en Meedoen", "Gezond leven" en "Opvoeden en Jeugdzorg". Daarbij is aansluiting gezocht bij het coalitieakkoord, de ontwikkeling van de Wmo en het kulturhusconcept.

De gemeente heeft de regie rol. Deze rol krijgt invulling doordat de gemeente faciliteert en er op let dat de verschillende schakels goed op elkaar aansluiten. Bijvoorbeeld doordat signaleerd wordt wanneer een jongere problemen heeft, en er vervolgens voor wordt gezorgd dat hij/zij bij de juiste hulpverlenende instantie terecht komt.

Deze nota draagt bij aan de integraliteit van het jeugdbeleid en vindt voor een groot deel legitimatie in de verschillende prestatievelden van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), de Wet op de Jeugdzorg (Wjg) en de Wet Publieke Gezondheid (Wpg).

Vervolg voorstel aan raad

pagina 2 van 4

Om uitvoering te geven aan de beleidsuitgangspunten zijn speerpunten geformuleerd, deze zijn in Hoofdstuk 5 uitgeschreven. De uitwerking van deze speerpunten krijgt een plek binnen de desbetreffende prestatievelden van de Wmo. In het vierjarig Wmo beleidskader en de beleidsnota's zoals bijvoorbeeld het lokaal gezondheidsbeleid en de sportnota wordt uitgewerkt welke doelen, activiteiten en resultaten gepland worden in de komende jaren. De verantwoording van deze uitwerking is opgenomen in de gemeentelijke beleidscyclus van begroting, jaarrekening en meerjarenbeleidsplan.

Beoogd effect

1. Een integrale benadering van het jeugdbeleid en het bieden van een samenhangend netwerk van maatregelen en voorzieningen voor kinderen en jongeren die in de gemeente Renkum wonen.
2. Uitval uit gezin, school en werk van jeugd zoveel mogelijk voorkomen.
3. De jeugd in de gemeente Renkum de mogelijkheid geven om veilig en gezond op te groeien en zich te ontplooiën, talenten te ontwikkelen en te participeren in de maatschappij.

Kader

Binnen verschillende wettelijke kaders wordt het jeugdbeleid vorm gegeven. Landelijke wetgeving is onder andere de Wet op de Jeugdzorg, de vorming van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG), de Verwijsindex, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), Wet Participatiebudget, Wet publieke gezondheid, het Elektronisch Kinddossier, het voortijdig schoolverlaten, Wet Arbeidsongeschiktheid Jongeren (WAJONG) en de Wet Investeren Jongeren (WIJ). In het regeerakkoord van 2010 is opgenomen dat het CJG zal dienen als voorpost en ingang voor alle jeugdzorg in de gemeenten. Gefaseerd zullen alle taken op het gebied van jeugdzorg overgeheveld worden naar gemeenten, de transformatie van de jeugdzorg. Deze ontwikkeling vraagt de komende jaren de nodige aandacht van de gemeenten. Vooralsnog heeft het nog geen wettelijk kader. Verder zijn er gemeentelijke kaders zoals het coalitieakkoord, de jaarlijkse programmabegroting, onderdelen van diverse beleidsnota's, convenanten en specifieke raadsvoorstellen die betrekking hebben op jeugd en jongeren. Het gemeentelijk jeugdbeleid is voor een groot gedeelte onderdeel van het Wmo beleidsplan en richt zich op het gezond en veilig opgroeien en opvoeden van alle kinderen.

Argumenten

Met de startnotitie integraal jeugd- en jongerenbeleid heeft uw raad het college opdracht gegeven te komen tot een actuele nota op dit beleidsterrein.

Kanttekeningen

Geen.

Draagvlak

De nota is besproken met de Wmo adviesraad waarvan u het advies in de bijlage aantreft. Bij de ontwikkeling van de nota zijn visie en richting van beleid voorgelegd aan diverse organisaties en zijn de bevindingen daarvan verwerkt in de nota. Ook de inbreng van jongeren in een georganiseerd "pizzagesprek" is in de nota meegenomen.

Vervolg voorstel aan raad

pagina 3 van 4

Aanpak/Uitvoering

Deze nota zorgt voor de integraliteit van het jeugdbeleid en valt voor een groot gedeelte onder het beleid van de Wmo en wordt dan ook als zodanig opgenomen in het komende Wmo beleidsplan.

In dit beleidsplan wordt onder Wmo prestatieveld 2 verwezen naar de vastgestelde nota jeugd- en jongerenbeleid waardoor een integrale aanpak gewaarborgd is.

De uitwerking van de speerpunten in hoofdstuk 5 krijgt een plek binnen de desbetreffende prestatievelden van de Wmo. In het vierjarig Wmo beleidskader en de beleidsnota's, zoals bijvoorbeeld het lokaal gezondheidsbeleid en de sportnota, wordt uitgewerkt welke doelen, activiteiten en resultaten gepland worden in de komende jaren.

De werkwijze wordt mede bepaald door "de kanteling", van aanbodgericht naar vraaggericht waarbij de trefwoorden zijn: eigen kracht, vraaggericht en een oplossing op maat en dichtbij.

De verantwoording over de uitvoering van het jeugd- en jongerenbeleid wordt afgelegd in de gemeentelijke beleidscyclus van begroting, jaarrekening en meerjarenbeleidsplan.

Na vaststelling van deze nota door uw raad wordt voor jongeren een "speciale editie" uitgebracht. Hierin wordt aan de hand van interviews met jongeren het beleid voor de komende jaren weergegeven.

Financiële consequenties

Binnen de gemeentebegroting zijn voor de verschillende onderdelen van het jeugdbeleid de daarvoor noodzakelijke budgetten opgenomen. Er zijn vooralsnog geen extra middelen noodzakelijk voor de werkzaamheden.

Juridische consequentie

Aan dit voorstel zijn geen juridische consequenties verbonden.

WMO-aspecten

De nota jeugd- en jongerenbeleid omvat de negen prestatievelden van de Wmo.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Effect op vermindering regeldruk

Niet van toepassing.

Communicatie

De partners in het jeugdbeleid, die in de voorbereiding bij de nota zijn betrokken, ontvangen een exemplaar van de nota met begeleidende brief. Voor jongeren wordt een 'speciale editie' van de nota uitgebracht waarin, aan de hand van interviews met jongeren, het beleid voor de komende jaren wordt weergegeven. Het doel van deze 'speciale editie' is ook om de informatie over de nieuwe nota toegankelijker te maken voor het algemene publiek en de belangrijkste boodschappen (positief jeugdbeleid, eigen kracht, andere positie gemeente etc) te communiceren. Daarnaast is het een oproep tot betrokkenheid bij de verdere uitwerking van de nota. Ook wordt een persbericht opgesteld.

Vervolg voorstel aan raad

pagina 4 van 4

Alternatieven

Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen en de ontwikkelingen op het gebied van de transformatie van de jeugdzorg is er geen alternatief aan te bieden.